

Rainer Maria RILKE

11 poeme în traducerea lui Dan Dănilă ©

(A OAMENILOR VORBĂ MĂ-NGROZEȘTE)

A oamenilor vorbă mă-ngrozește.
Atât de răspicat le spun pe toate:
aceștia câini, acelea case sunt chemate,
aici e început, acolo se sfârșește.

Mă tem de tâlcul lor, ironic joc mereu,
știu toate, ce vor fi ori se-ntâmplară;
nu-i munte, minunat să le mai pară,
curtea le e vecină cu-a lui Dumnezeu.

Nu vă apropiați: le stau în apărare.
Cât mi-e de drag s-aud a lor cântare.
Când le atingeți, mute-s și uscate:
voi îmi ucideți lucrurile toate.

(PRIVEȘTE, DOAMNE, UN NOVICE VINE)

Privește, Doamne, un novice vine,
ieri încă prunc, a construi la tine;
mâinile, de femei, i-s încă-mpreunate
în rugăciuni ce mint pe jumătate,
căci dreapta de la stânga vrea ceva
ca să se apere ori bun rămas să-și ia
și singură pe brațul ei să fie.

Ieri, fruntea ca o piatră mai era, lucie,

de râu, ce-au rotunjit-o lângă mal
zile ce-nseamnă doar bătaii de val
și vor doar oglindirea în cristal,
a cerului ce-ntâmplător deasupra crește;
dar astăzi se zorește
spre ea istoria lumească toată
de-o neînduplecată judecată
și în sentința ei se adâncește.
Pe-o nouă față spațiul se lărgeste.
De-o altfel de lumină-i luminată,
și-ncepe cartea ta, ca niciodată.

(NOI SUNTEM CALFE, MAIȘTRI, UCENICI)

Noi suntem calfe, maiștri, ucenici
și te clădim, tu boltă avântată.
Câteodată, un străin pe-aici
prin cugete trecând ca un sclipici,
tremurător, un meșteșug ne-arată.

Urcăm înaltul schelei legănite
cu umerii încovoiați sub fiare,
până ce frunțile ni-s sărutate
de-un ceas senin, parcă le-ar ști pe toate;
e solul tău, ca vântul dinspre mare.

Atunci ciocane bat și bat, viuesc
prin munți ecourile rotitoare.
Când te lăsăm, târziu spre înserare,
contururile tale de abia mijesc.

Doamne, ești mare.

(ATÂT DE MARE EȘTI, CĂ DEJA NU MAI SUNT)

Atât de mare ești, că deja nu mai sunt,
când lângă tine doar încerc a mă ivi.

Atât de-ntunecat ești: licăru-mi mărunț
la poala ta vreun rost nu și-ar găsi.

Voința ta e ca un val cărunț
în care se îneacă orice zi.

Doar dorul meu pân' la bărbie-ți crește,
decât toți îngerii ceva mai răsărit:
e palid și străin, nemântuit
și-aripa înspre tine-și alungește.

De zbor fără liman s-a săturat,
văzu luni palide plutind deasupra sa,
destule despre lume a aflat.
Cu-aripi ca niște flăcări, el ar vrea
să stea în fața ta cea adumbrită,
să vadă, din lucirea ei albită,
dacă-l blestemă, gri, sprânceana ta.

(CĂCI DOAMNE, MARILE ORAȘE SUNT)

Căci Doamne, marile orașe sunt
doar pierdere și dizolvare,
ca fuga de pârjol e cel mai mare,
și parte n-au de nici o alinare,
și curge timpul lor mărunț.

Acolo trăiesc oameni, rău și-amar,
în camere adânci, cu teama trează,
ca pruncii într-o turmă nu cutează,
și-afară glia ta respiră și veghează,
doar că, fiind, că sunt ei n-au habar.

Acolo cresc copii lângă pervazuri
care mereu aceeași umbră le-adumbri,
nu știu de flori ce cheamă pe islazuri,
spre largul zilei, vânt, noroace și
copii ei trebuie să fie, triști copii.

Fecioare înfloresc acolo, neștiute,
tînjind spre al prunciei pașnic joc,
dar tot ce le-a aprins, dispare iute,
și tremurând, ele se-nchid la loc.
Iar în odăi ascunse sub perdele,
zilele nașterii, atâtea resemnări,
noapțile lungi, numai suspine grele
și anii reci de mute renunțări.

În beznă-s paturile morții pregătite
iar dorul înspre ele-i tot mai mare
și mor prelung, mor ca înlănțuite,
și se sfârșesc ca niște cerșetoare.

(CĂCI NOI SUNTEM DOAR COJI ȘI FRUNZE RARE)

Căci noi suntem doar coji și frunze rare.
Moartea cea mare, ce-i în fiecare,
ea este fructul, e al firii miez.

Doar pentru el copile-nmuguresc
și ca un pom dintr-o lăută cresc;
băieți, de dragul lui bărbați se fac;
nubile, spaima și-o împărtășesc
femeilor, doar ele îi știu leac.
De dragul lui *rămâne* ce-ai privit,
chiar de s-a scurs demult, nemuritor, –
și-oricine a clădit și-nchipuit,
pentru-acest fruct, o lume-a devenit
și-a înghețat și s-a topit,
și înspre el s-a-ntors, strălucitor.
În el s-a adunat căldura toată
din inimă și creier, alb pojar:
dar îngerii tăi trec în stoluri roată
și toate fructele, necoapte le apar.

COPILĂRIE

Curg ale școlii ore nesfârșite,
cu temeri și-așteptări învolburate.
O, timp ce trece greu, singurătate...
și-afară: străzi răsună și sclipesc
și-n piețe largi, fântânile țâșnesc,
iar prin grădini cresc lumi nebănuite...
și-n haina de copil să treci prin toate
cum nimeni n-a trecut și nu va trece –
O, timp ciudat ce tainic se petrece,
o, grea singurătate.

Și de departe să-i privești pe-acei
bărbați, femei; bărbați, bărbați, femei,
și pe copii, în altfel de culori trecând;
o casă ici, un câine când și când,
încrederi, spaime mute amestecând...
O, fioruri, fără rost tristeți, o vis,
o, nesfârșit abis.

Și să te joci așa: inele, mingi și roată,
în parcul care încet-încet pălește,
și pe cei mari să îi atingi câteodată,
sălbăticit de goană și orbește;
dar liniștit, cu pași mărunți, spre seară,
ținut de mână strâns, să pleci acasă.
O, înțelesuri care-ți scapă iară,
O, teamă, o poveri ce-apasă.

Și ore-n șir, să-ngenunchezi la lac
cu o corăbioară; să o uiți deodată,
căci altele mai mândre valuri fac,
mai colorate pânze ți se-arată,
și doar la fața mică, scufundată,
te mai gândești, ce palidă se-ascunde:
Copilărie, oglindire tremurată,
unde pleci? Unde? Unde?

ZI DE TOAMNĂ

Doamne, e timpul. Vara a fost mare.
Așterne-ți umbra pe cadranele solare
și vântului dă-i drumul pe câmpii.

Poruncă pentru pârgă dă poamelor târzii,
mai dăruie-le două zile calde,
grăbește împlinirea, să se scalde
o ultimă dulceață în vinul greu din vii.

Cel care n-are casă, nu-și va mai construi.
De-acum, cel singur, singur o să fie:
vegbind, citind, el lungi scrisori va scrie,
și pe alei mereu va rătăci,
neliniștit, când frunzele adie.

TOAMNA

Cad frunzele, cad ca din depărtare,
de parcă vestejesc grădini în ceruri,
cu gesturi de negare cad, de-a rândul.

Iar nopțile, cum cade greu pământul
din toate stelele, într-o însingurare.

Noi toți cădem. Și mâna asta, iată.
Căderea, vezi, e-n toți și în oricine,

Și totuși, este Unul care ține
nespus de blând, pe mâini, căderea toată.

SEARĂ

Seara își schimbă încet-încet veșmântul,
i-l țin copaci la poale de ponor.
Iată: acum s-a despărțit pământul
într-unul ce se-nalță și altul căzător;

Ești al niciunuia de-a-ntregul când te lasă,
nici chiar întunecat precum o casă,
nici invocând nemărginirea toată
precum o stea în noapte avântată –

Și-ți lasă,-nfrișată viața ta,
nelămurită, spre-mpliniri crescând;
când mărginită, când înțelegând,
în tine când o piatră, când o stea.

PANTERA

Jardin des Plantes, Paris

Privirea ei, prin bare perindate,
nimic nu mai reține, atât a obosit.
Par gratii mii și mii, iar după toate,
întreaga lume parcă a pierit.

Mlădiul mers, pășirea ce-arcuiește,
în cercurile tot mai mici rotită,
e ca un dans de forță ce-ocoloște
un centru cu voința amorțită.

Vălul pupilei uneori tresare,
neauzit. Străbate un chip deodată
a trupului tăcere încordată
și în adâncul inimii dispăre.